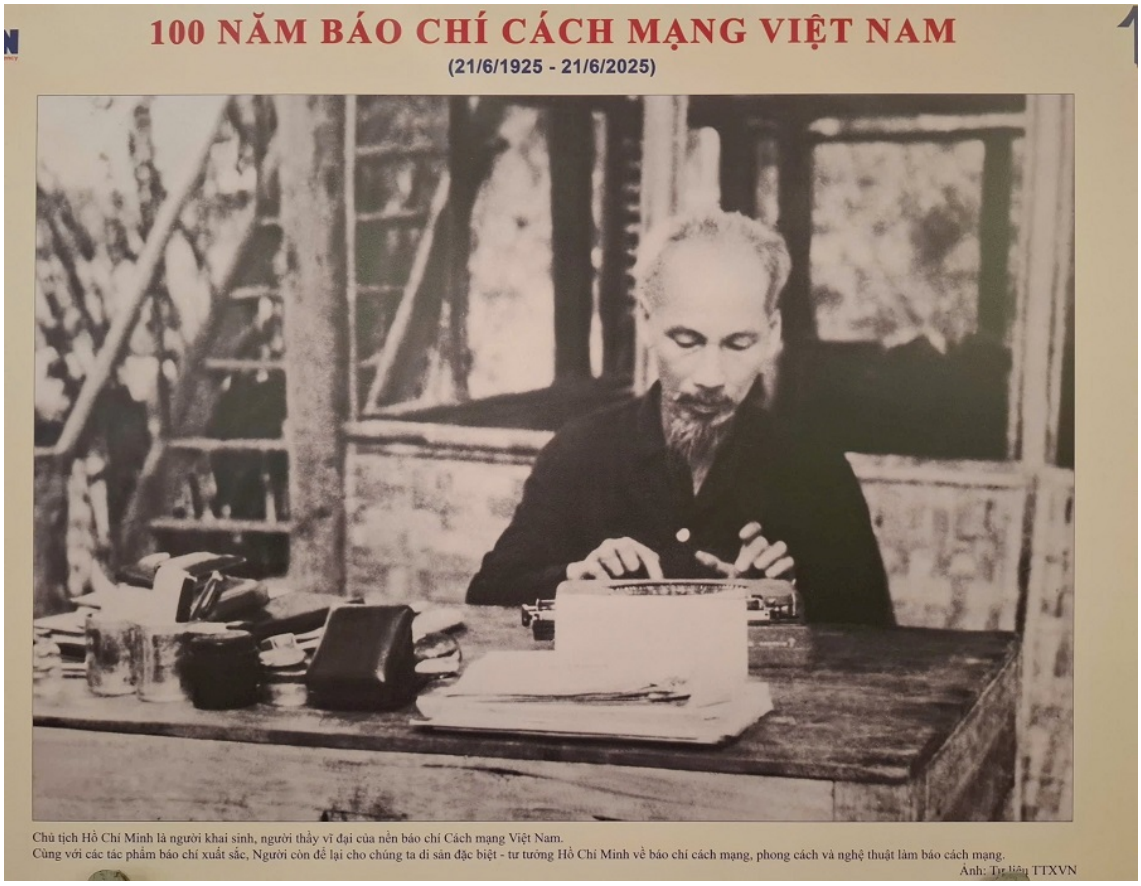
TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tâm thế người làm báo thời 4.0

06:07 21/06/2025

Ngày 21/6/2025 - đánh dấu cột mốc 100 năm Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam. 100 năm, dấu mốc lịch sử để nhìn lại hành trình vẻ vang của báo chí cách mạng Việt Nam, cũng là dịp để suy ngẫm sâu sắc về tâm thế (thái độ, trách nhiệm và bản lĩnh) của người làm báo trong thời đại công nghệ số.

100 năm trước, Báo Thanh niên - do Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc sáng lập, xuất bản số đầu tiên, đánh dấu sự ra đời của nền báo chí cách mạng Việt Nam

Báo chí trong vòng xoáy chuyển đổi số

Một thời đại mà trong đó, công nghệ đang định hình lại mọi phương thức làm báo, tiếp nhận thông tin và cả giá trị cốt lõi của nghề báo.

Công nghệ số đang thay đổi toàn diện diện mạo báo chí. Từ nền tảng báo in, báo điện tử, đến báo chí đa phương tiện và truyền thông xã hội, thông tin ngày nay không còn đi theo lối "một chiều - độc quyền"; mà đã trở thành một dòng chảy đa hướng, đa chiều và tức thì.

Mạng xã hội, trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data), thực tế ảo (VR), thực tế tăng cường (AR), podcast, video dạng ngắn... đang tạo ra những thách thức chưa từng có cho báo chí truyền thống.

Người làm báo không còn chỉ là người ghi nhận, tường thuật, biên tập; mà còn phải là nhà sản xuất nội dung, chuyên gia công nghệ, nhà phân tích dữ liệu và quan trọng hơn - là người giữ vững đạo đức nghề nghiệp giữa "biển tin" mênh mông, thật - giả lẫn lộn. Trong bối cảnh đó, câu hỏi đặt ra là:

Tâm thế nào cho người làm báo hôm nay để vừa thích ứng, vừa khẳng định bản lĩnh và sứ mệnh cao quý của nghề báo cách mạng?

Tâm thế người làm báo thời 4.0

Cần đổi mới - học hỏi không ngừng

Trong thời đại công nghệ số, sự thay đổi diễn ra từng ngày, từng giờ. Công cụ làm báo không ngừng được cập nhật; thói quen tiếp cận thông tin của công chúng cũng liên tục biến đổi.

Do vậy, người làm báo buộc phải mang trong mình tâm thế sẵn sàng đổi mới, không ngừng học hỏi để bắt nhịp với thời cuộc.

Những kỹ năng mới như làm báo dữ liệu, kể chuyện bằng hình ảnh, tối ưu hóa nội dung cho nền tảng số, sử dụng AI trong viết tin, kiểm chứng thông tin bằng công cụ số..., đang trở thành yêu cầu bắt buộc. Nhưng điều quan trọng hơn cả đó là tinh thần cởi mở, cầu thị và ham học - không để bị tụt lại phía sau trong guồng quay của thời đại.

Chính tinh thần đổi mới ấy, sẽ giúp người làm báo không bị bó buộc trong những khuôn mẫu cũ, mà luôn linh hoạt, sáng tạo trong cách tiếp cận và truyền tải thông tin đến công chúng.

Bản lĩnh, kiên định giá trị cốt lõi

Nếu công nghệ làm thay đổi phương thức truyền tải thông tin, thì giá trị cốt lõi của báo chí cách mạng - vẫn phải là kim chỉ nam: Sự thật, chính xác, khách quan và nhân văn.

Trong "kỷ nguyên hậu sự thật" - nơi cảm xúc đôi khi lấn át sự thật, tin giả lan truyền nhanh hơn tin thật, bản lĩnh nghề nghiệp chính là "lá chắn" bảo vệ sự trung thực của thông tin.

Người làm báo hôm nay, phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, không bị chi phối bởi áp lực "câu view", không chạy theo những xu hướng lệch lạc, không bị thao túng bởi các thế lực lợi ích. Phải biết chọn cái đúng, cái có ích cho cộng đồng, cái có giá trị định hướng xã hội để đưa tin - dù điều đó đôi khi khó khăn và thiệt thòi.

Báo chí cách mạng Việt Nam sinh ra từ khát vọng độc lập dân tộc, vì Nhân dân phục vụ. Người làm báo hôm nay, dù viết về kinh tế, giáo dục, môi trường hay văn hóa, cũng cần giữ tâm thế phụng sự công chúng.

Người làm báo, bảo vệ cái đúng, lên tiếng cho người yếu thế, đóng góp tích cực vào sự phát triển của đất nước.

Dấn thân giữa nhiều ranh giới mong manh

Không phải ngẫu nhiên mà nghề báo được ví như "nghề nguy hiểm". Trong thời đại số, sự nguy hiểm không chỉ đến từ chiến trường hay nơi thiên tai, mà còn từ sự tấn công của dư luận mạng, từ ranh giới mỏng manh giữa tự do ngôn luận và vi phạm pháp luật, giữa phản biện và xuyên tạc.

Người làm báo cần tâm thế dấn thân - sẵn sàng xông pha vào những điểm nóng của đời sống xã hội, lắng nghe và phản ánh tiếng nói từ thực tế. Nhưng sự dấn thân ấy, cần đi cùng với trách nhiệm, hiểu biết pháp luật và bản lĩnh nghề

nghiệp, để không vượt ranh giới đạo đức và pháp lý.

Người làm báo không thể là "người ngoài cuộc" trước những vấn đề của xã hội. Họ phải là người đưa ra câu hỏi, soi sáng sự thật, kích hoạt những cuộc đối thoại xã hội lành mạnh và có chiều sâu.

Đó là vai trò quan trọng trong việc kiến tạo một xã hội thông tin minh bạch, có trách nhiệm.

Nhân văn, vì con người và sự tiến bộ

Một trong những biểu hiện rõ nét của thời đại số đó là sự phi nhân hóa thông tin: Con người bị biến thành dữ liệu, cảm xúc bị thay thế bằng thuật toán, nội dung bị điều hướng bởi AI.

Trong bối cảnh đó, người làm báo cần giữ tâm thế nhân văn - đặt con người làm trung tâm trong mọi câu chuyện.

Mỗi bài viết, không chỉ là sự kết hợp của kỹ thuật viết và công nghệ trình bày, mà còn phải là sự thấu cảm, sẻ chia và dẫn dắt công chúng đến những giá trị tốt đẹp. Nhân văn cũng là thái độ tôn trọng sự thật, tôn trọng nhân phẩm, tôn trọng khác biệt và khơi dậy niềm tin nơi người đọc.

Không có công nghệ nào thay thế được trái tim của người làm báo - nơi khởi nguồn của cảm hứng, lý tưởng và sự đồng cảm với cuộc đời.

Báo chí nhân văn không phải là báo chí né tránh, mà là báo chí biết cách phản ánh sự thật một cách có trách nhiệm và vì sự tiến bộ chung.

Gìn giữ ánh sáng của ngòi bút cách mạng

100 năm trước (ngày 21/6/1925), Báo Thanh niên - do Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc sáng lập, xuất bản số đầu tiên, đánh dấu sự ra đời của nền báo chí cách mạng Việt Nam.

100 năm sau, người làm báo đang đứng giữa ngã 3 đường của công nghệ, thị trường và lý tưởng. Tâm thế nào để không đánh mất mình, không hòa tan giữa thế giới số ảo, mà vẫn giữ vững tinh thần cách mạng - đó là câu hỏi luôn mang tính thời sự.

Đáp án không nằm ở sự bài xích công nghệ, cũng không ở sự "đua theo" vô điều kiện, mà nằm ở sự chủ động làm chủ công nghệ, kết hợp với bản lĩnh nghề nghiệp, đạo đức báo chí và lý tưởng phụng sự xã hội.

Kỷ niệm 100 năm Ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam - là dịp để tri ân các thế hệ nhà báo đi trước - những người đã dấn thân, chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do và vì sự thật.

Đồng thời, đó cũng là dịp để người làm báo hôm nay nhìn lại chính mình, tự làm mới mình và vững bước trong hành trình mới - hành trình của báo chí số, nhưng không rời xa lý tưởng nhân văn cách mạng.

Tâm thế của người làm báo trong thời đại công nghệ số - là sự kết hợp giữa bản lĩnh chính trị, đạo đức nghề nghiệp, tư duy sáng tạo và kỹ năng công nghệ. Người làm báo, không chỉ là người đưa tin, mà còn là người gìn giữ sự thật, tạo dựng niềm tin và định hướng giá trị cho xã hội trong một thế giới ngày càng nhiễu loạn thông tin.

Minh Anh